

Alois Jirásek a Políčko

Jirásek, Alois *23.8.1851 Hronov +12.3.1930 Praha

Spisovatel, dramatik, autor historických děl, knih pro mládež, vlastních pamětí, středoškolský profesor.

O životě a díle se můžeme dočíst ve Wikipedii:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Alois_Jirásek

Dovolte nám pozvat vás na procházku naším městem ve společnosti knih spisovatele Aloise Jiráska. Zmínky o Polici najdeme v řadě Jiráskových děl. Ale už si hůře vybavujeme, ve kterých. Pojdme si je tedy připomenout.

Začneme na polickém náměstí, projdeme Kostelní ulicí ke kostelu a klášteru. Kolem hřbitova vyjdeme ke Klůčku a pak přes Kovářovu rokli vzhůru na Hvězdu. A zpět Pánovou cestou. Všechna tato místa byla inspirací a my si je připomeneme úryvky z knih. Přidáme několik zajímavostí ze života a pár obrázků.

Přejeme příjemnou cestu podle plánu a mapky, kde jsou vyznačena místa, o kterých se v Jiráskově díle dočtete.

Nejdříve si připomeneme úryvek z jeho vzpomínek, kdy se přiznal jako studentík k náruživému čtenářství:

Z mých pamětí. I. Praha, Mladá fronta 1980. s. 202

„To však mám živě na mysli, s jakou nedočkavostí jsem chvátal do té samoty, jak v čtenářské rozkoši jsem se nad novou knihou schoulil do trávy pod starý dub, jak jsem se zahloubal, zabořil do čtení slavné té knihy. Seděl jsem dlouho, četl a četl a na vše kolem zapomněl.“

Na úvod pár slov o Policku:

Nakladatel Jan Otto vydával vlastivědné publikace Čechy. Text 5. svazku Hory Orlické. Stěny napsal Alois Jirásek. V závěrečné části Skály a krajina Broumovská emotivně líčí geologický vznik a krásu přírodního bohatství našeho kraje. Zachytil také architekturu, historii a život na Policku:

Čechy. Díl V. Hory Orlické. Stěny. Praha, J. Otto 1888. S. 200, 201.

obr.: Police od Karla Liebschera z knihy Čechy

c) obr.: Celkový pohled na střed města z r. 1965

Začínáme na polickém náměstí - odehrávaly se zde slavné trhy s plátnem.

Jirásek o nich píše v kronice U nás.

a) U nás. I. Praha, Odeon 1973. s. 222-227

b) Obr.: Radnice od Adolfa Kašpara tamtéž

Zmínku o Polici najdeme i v nejrozsáhlejším Jiráskově díle – pětidílném F. L. Věkovi. Ve 3. díle najdeme větu:

„Také kupoval od tkalců v sousedních horských vesnicích plátna, nejvíce rezná, a zasílal je do Police pláteníkovi Šrůtkovi.“

V řadě domů pod nynější radnicí stály domy rodiny Březinovi a vedle Peškovi. Děj povídky Sousedé popisuje osudy jejich členů. Odehrává se ve čtyřicátých letech 18. století za vpádu Prusáků do Čech.

c) Sousedé. Praha, Československý spisovatel 1950. s. 20, 29-30

d) Obr.: Hostinec U tří kohoutů

1. Radnice - je živě popsána v novele Sousedé

a) Sousedé. Praha, Československý spisovatel 1950. s. 67 – 70.

b) Obr.: radnice v r. 1945 a městská pečeť

c) Obr.: polické náměstí s radnicí v r. 1963

2. V Kostelní ulici bydlel Jiráskův oblíbený bratranec, lékař Adolf Prouza.

Ve svých pamětech Adolfa připomíná na několika místech, nejdříve jako na svého staršího druha, který mu byl vzorem a který ho seznamoval jak se studentským životem tak třeba s ochotnickým divadlem. My si ho připomeneme vzpomínkou ze závěru I. dílu Z mých pamětí.

Kdo to byl Adolf Prouza:

MUDr. Adolf PROUZA (★1843 v Hronově - † 1879 v Polici nad Metují)

rodák z Hronova, lékař v Polici nad Metují. Vůdčí osobnost kulturního života ve městě, významný činovník v ochotnickém divadle a v Tělocvičně-hasičském spolku Sokol. Stál u zrodu spolkové knihovny polických ochotníků.

Jako lékař byl velmi oblíbený mezi chudými tkalci, které mnohdy léčil i zadarmo. Při svých cestách za nemocnými se v jedné vesnické chalupě nakazil skvrnitým tyfem, na který také zemřel. Mladá vdova se třemi nezaopatřenými dětmi se z Police přestěhovala k jeho staršímu bratru Karlovi do Orlové a později do Litomyšle.

Adolf byl oblíbeným bratrancem Aloise Jiráska. Na domě čp. 103 v Kostelní ulici, kde bydlel, má umístěnu pamětní desku, která se kdysi velmi líbila i panu Svěrákovi (viz článek v Lidových novinách z r. 1994).

- a) Z mých pamětí. I. Praha, Mladá fronta 1980. s. 223-224

- b) Z mých pamětí. I. Praha, Mladá fronta 1980. s. 107-108

- c) Obr.: Kostelní ulice v r. 1825

- d) Obr.: Dům v kostelní ulici s pamětní deskou, která připomíná oblíbeného bratrance MUDr. Adolfa Prouzu

- e) Oblíbený bratranec podle Zdeňka Svěráka

- f) Zdeněk Svěrák napsal polickým dětem o svém vztahu k Aloisi Jiráskovi

3. Přes Komenského náměstí dojdeme ke kostelu Nanebevzetí panny Marie a ke klášteru. Klášter se stal dějištěm povídek Sousedé a Pandurek. Připomeňme si život v klášteře v 18. století, klášterní zahrady a některé osobnosti, které klášterem prošly.

a) Sousedé. Praha, Československý spisovatel 1950. s. 9-10.

b) Kostel nanebevzetí Panny Marie v r. 1916

c) Klášter v době, kdy měl ještě dvě brány

d) Před klášterem byla původně zeď

e) Sousedé. Praha, Československý spisovatel 1950. s. 13-16.

f) Kolem kláštera byla rozlehlá zahrada

g) V Sousedech je jednou z postav kláštera i historická osobnost páter Bonaventura Pitr - Sousedé. Praha, Československý spisovatel 1950. s. 22-24.

- h) V povídce Pandurek se setkáme se slavným generálem Laudonem – Pandurek Praha, J. Otto 1910. s. 238-242, 315-317

4. Kolem hřbitova se vydáme ke Klůčku, ale ještě se zastavíme u budovy Kolárova divadla. **Budova Kolárova divadla** byla postavena podle architektonického návrhu Čeňka Mužíka z Chocně a divadlo bylo slavnostně otevřeno v roce 1940. To je ale jiná historie. Jirásek se do ní dostal tím, že první hrou uvedenou v nové budově, byla jeho Lucerna, jak dokládá kronika spolku Kolár.

- a) Titulní strana kroniky

- b) Uvedení Lucerny v Kronice spolku Kolár

- c) 2. strana Kroniky s obsazením herců

- d) Stavitelem divadla byl architekt Čeňk Mužík

- e) Budova divadla

5. Hrdinka povídky Sousedé Lenorka se vypravila ke svému strýci cestou **kolem hřbitova přes Klůček ke Hvězdě**. Z Hlavňova cesta ke Hvězdě vede Kovářovou roklí. K ní se váže známá pověst o loupežnících a jejich kumpánu kováři. Jirásek nám ji připomíná v povídce Sousedé.

a) Sousedé. Praha, Československý spisovatel 1950. s. 41, 44-45

b) Z mých pamětí I. Praha, Mladá fronta 1980. s. 135

c) Kovářova rokle

d) obr. Kovářovy rokle od Liebschera z knihy Čechy. V. Díl.

6. Na Hvězdě stojí kaple a hospoda

a) Z mých pamětí I. Praha, Mladá fronta 1980. s. 134, 136.

b) Liebscherův obrázek Hvězdy z knihy Čechy. V. Díl.

c) Pandurek. Praha, J. Otto 1910. s. 305-308.

d) Obr.: Kaple na Hvězdě

e) Obr.: Dobové pohlednice Hvězdy

f) Obr.: Chata na Hvězdě

7. Na zpáteční cestu se vydáme **Pánovou cestou**

a) Sousedé. Praha, Československý spisovatel 1950. s. 51

8. Při návratu do Police mineme bývalou **hospodu Krčma**, dnes již jen Klub pohodářů. I k ní se váže připomínka Jiráska

a) J. Meier: Broumovsko a Policko literární s. 22

b) Krčmu nakreslil i Adolf Kašpar a její obrázek vyšel v 1. díle Jiráskovy kroniky U nás

c) Krčma byla postavena r. 1720

d) Foto Krčmy

e) Novější snímek z r. 1968

10) Cestu zakončíme na polickém náměstí před bývalým hostincem U zeleného stromu. Dnes je z něj Centrum kultury a vzdělávání, kde najdete v přízemí informační centrum a v 1. patře Knihovnu města Police nad Metují, která vám tuto procházku připravila.

a) Z mých pamětí. I. Praha, Mladá fronta 1980. s. 134

b) Obr.: Hostinec U zeleného stromu

c) Vilém Pelly oba domy přestavěl do dnešní podoby

d) V roce 2007 byly Pellyho domy po rozsáhlé rekonstrukci znovuotevřeny a v prvním patře sídlí Knihovna města Police nad Metují

Blahopřejeme všem, kteří došli a v pořádku se vrátili na polické náměstí. Snad se vám vycházka líbila a připomněla velikána české literatury jako autora našeho krásného kraje. Na shledanou.

Použitá literatura:

J. Meier: Broumovsko a Policko literární

Sousedé. Praha, Československý spisovatel 1950.

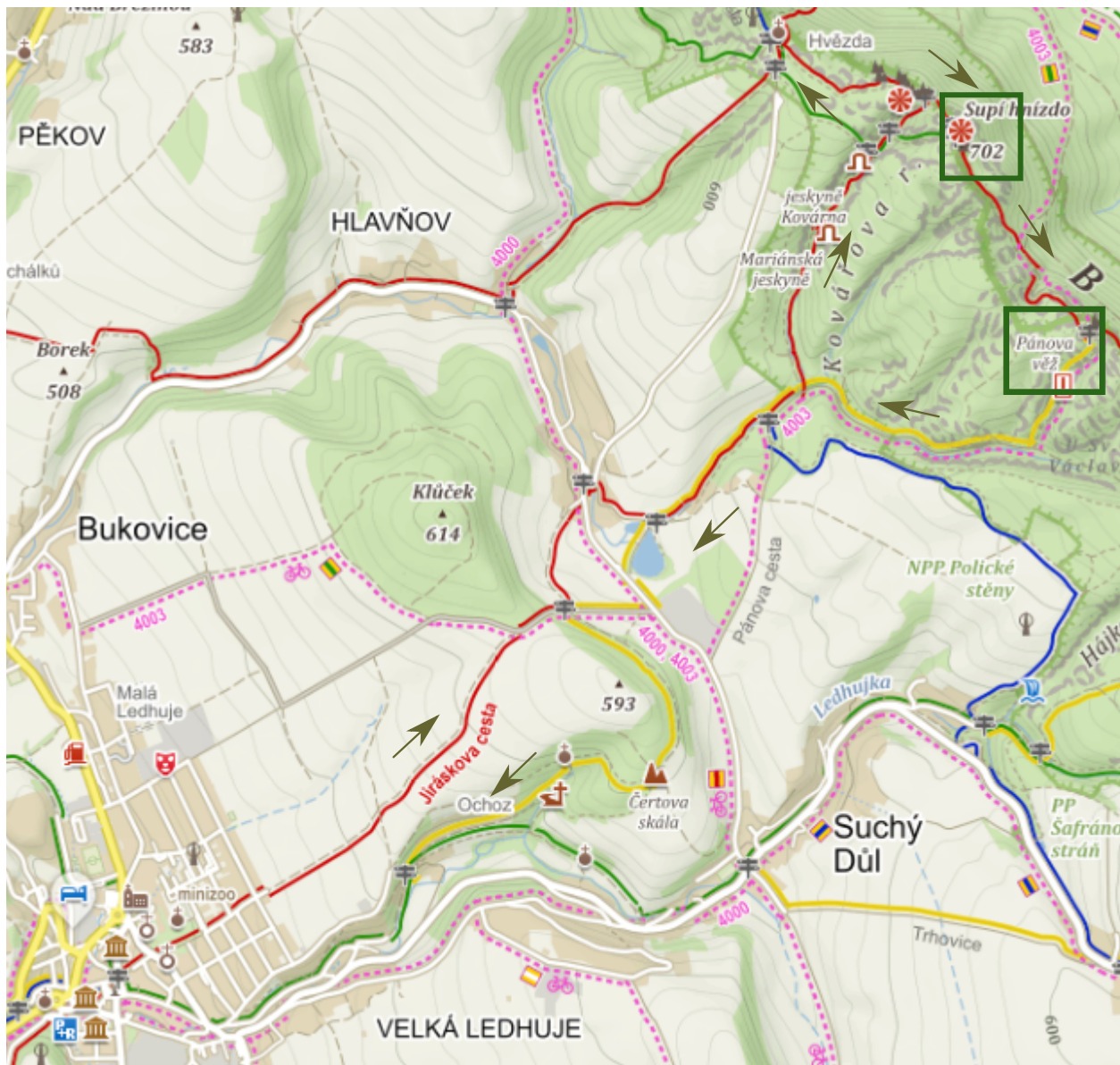
Pandurek. Praha, J. Otto 1910.

Z mých pamětí I. Praha, Mladá fronta 1980.

U nás. I. Praha, Odeon 1973.

Čechy. Díl V. Hory Orlické. Stěny. Praha, J. Otto 1888.

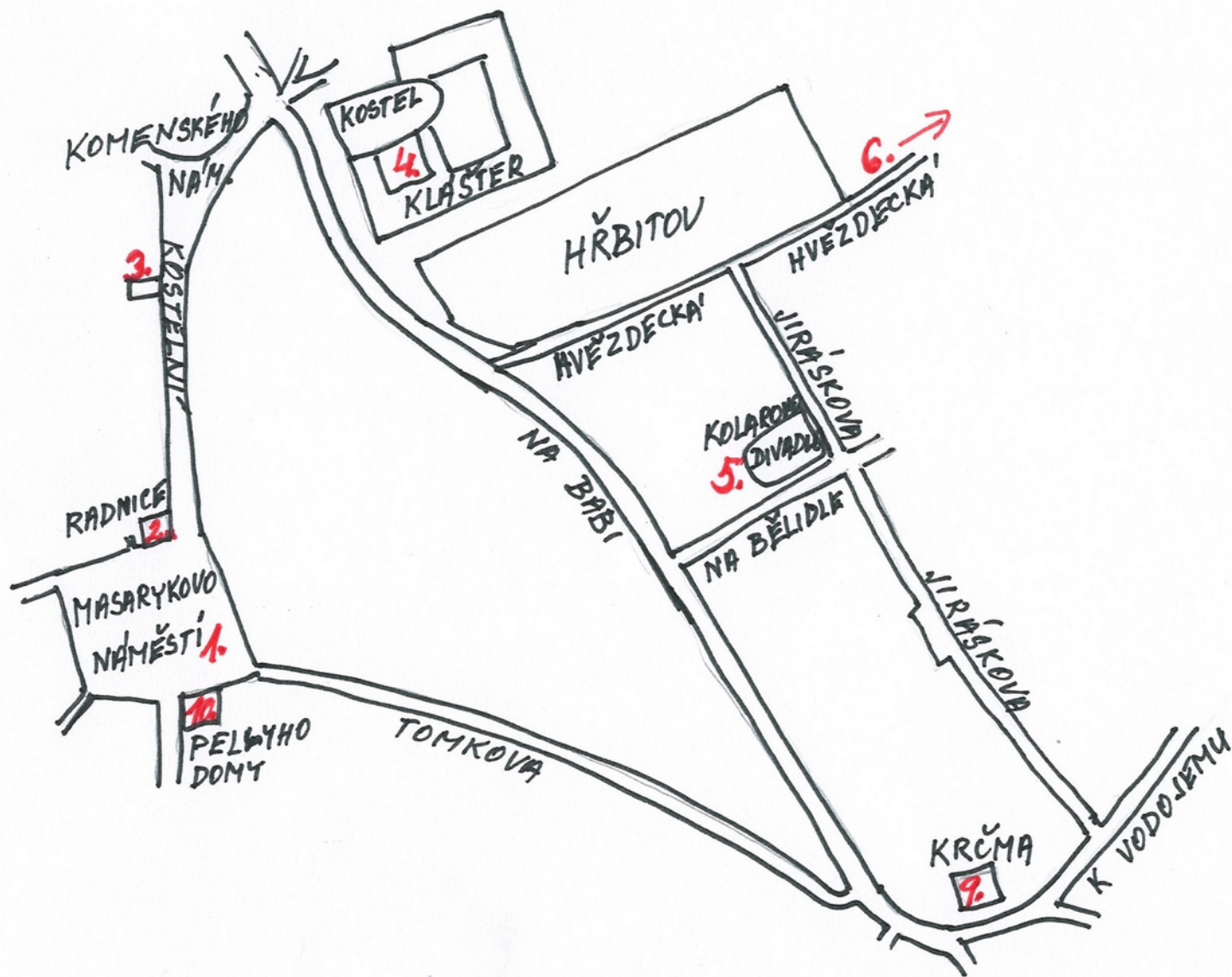
Fotografická příloha ke kronikám města zpracovaná kronikářkou Jindrou Vaníčkovou.

Trasa vycházky

Cesta na Hvězdu po červené turistické značce Kovářovou roklič. Zpět po červené přes Supí hnízdo k Pánově věži a Pánovou cestou po žluté turistické značce a kolem koupaliště ke Krčmě a na náměstí.

Plánek města pro Vycházku po stopách knih Aloise Jiráska

- 1 Masarykovo náměstí
- 2 Radnice
- 3 Dům čp. 103, ve kterém bydlel v Kostelní ulici oblíbený bratranec Aloise Jiráska MUDr. Adolf Prouza
- 4 Kostel Nanebevzetí Panny Marie a Benediktýnský klášter
- 5 Kolárovo divadlo
- 6 Kolem hřbitova přes Klůček ke Hvězdě po červené turistické značce přes Kovářovu rokli (na mapce na druhé straně)
- 7 Hvězda – kaple a hospoda (na mapce na druhé straně)
- 8 Pánova cesta po žluté turistické značce (na mapce na druhé straně)
- 9 Hostinec Krčma
- 10 Pellyho domy, dříve hostinec U zeleného stromu